

BETÆNKNING**Afgivet af Frednings- og Miljøudvalg****vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges i samarbejde med Avannaata Kommunia senest til EM 2028 at udarbejde og fremlægge et opdateret beslutningsgrundlag og en handlingsplan om mulighederne for at etablere moderne affaldsforbrændingsanlæg i Uummannaq og Upernavik, som opfylder BAT-kravene. I beslutningsgrundlaget skal mulighederne for at etablere forbrændingsanlæg i Uummannaq og Upernavik sammenlignes med den landsdækkende løsning for transport af affald. Sammenligningen skal omfatte økonomi, miljøpåvirkninger, affaldsmængder, drift, transport, havis, finansieringsmuligheder samt mulighederne for at udnytte varmen fra forbrændingen.

Fremsat af Aqqalu C. Jerimiassen, Attasut

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Napaartoq Isak Petrussen, Demokraatit, formand

Medlem af Inatsisartut Lars Poulsen, Siumut, næstformand

Medlem af Inatsisartut Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Kristian Jeremiassen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Ida Vahl, Demokraatit

Udvalget har efter 1. behandlingen 9. oktober under EM2026 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Formålet med forslaget er, at udarbejde et opdateret beslutningsgrundlag og handlingsplan om mulighederne for etablering af affaldsforbrændingsanlæg i Uummannaq og Upernavik, der opfylder BAT-kravene. Beslutningsgrundlaget skal indeholde en sammenligning af den fælles kommunal forbrændingsløsning, ESANI A/S, og en eventuel etablering af lokale forbrændingsanlæg i Uummannaq og Upernavik.

Sammenligningen skal indeholde information om økonomi, miljøpåvirkninger, affaldsmængder, drift, transport, havis, finansieringsmuligheder samt mulighed for udnyttelse af varme fra forbrændingen.

Forslagsstiller ønsker, at beslutningsgrundlaget og handlingsplanen omdeles til Inatsisartut senest EM 2028.

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Under førstebehandlingen var der bred enighed om vigtigheden af, at finde en løsning på affaldshåndtering i Uummannaq og Upernavik, samt andre mindre bosteder i yderdistrikter. Flere partier understregede ligeledes betydningen af, at Inatsisartuts beslutninger træffes på et oplyst grundlag.

Under førstebehandlingen diskuterede partierne, hvorvidt lokale anlæg i Uummannaq og Upernavik skal leve op til de samme miljø- og BAT-krav som anlæggene i Nuuk og Sisimiut. Nogle partier ønskede en undersøgelse af muligheden for at søge en særlig dispensation fra BAT-og miljøkravene, mens andre partier netop understregede vigtigheden af opretholdelse af disse.

Der fremsættes to ændringsforslag under første behandlingen af forslaget, af Naalakkersuisut, samt af Siumut.

Naalakkersuisut fremsatte følgende ændringsforslag:

”Naalakkersuisut skal senest i forbindelse med EM2028 fremlægge en beslutningsgrundlag og handlingsplan for affald. Der skal i den forbindelse nedsættes en landsdækkende arbejdsgruppe om affaldshåndtering baseret på princippet om ligebehandling, med et pilotprojekt i Avannaata Kommunia. Arbejdsgruppen skal foretage en sammenligning af løsninger for affald, herunder de miljø- og samfundsøkonomiske konsekvenser ved forskellige løsninger. Sammenligningen skal omfatte økonomi, miljøpåvirkninger, affaldsmængder, drift, transport, isforhold samt potentialet for udnyttelse af varme fra forbrændingsanlæg.”

Siumut fremsatte følgende ændringsforslag:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut senest på EM 2027 fremsætter forslag til ændring af Inatsisartutlov nr. 9 af 22. november 2011 om beskyttelse af miljøet. Der skal i den forbindelse lægges vægt på at skabe mulighed for etablering af moderne, lokalt tilpassede affaldsforbrændingsanlæg i mindre byer og bygder. Samtidig skal der lægges vægt på at tilpasse relevante bekendtgørelser om miljø og affaldshåndtering samt BAT-kravene til forholdene i Grønland under hensyntagen til internationale forpligtelser og uden at svække miljøbeskyttelsen.”

Forslaget blev henvist til behandling i Frednings- og miljøudvalget.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagens begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslaget i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagens realisering, således at det vurderes til at være på 5 mio. kr.

Den administrative behandling og koordinering forventes at kræve op til 2 AC-årsværk, svarende til 1 mio. kr., mens det oplyses, at de resterende udgifter (4 mio. kr.) forventes at dække eksternt teknisk, miljømæssig og økonomisk rådgivning.

Udvalget bemærker i denne sammenhæng, at udgifter til detaljeret projektering, miljøvurdering, udbud, opførsel af forbrændingsanlæg og den efterfølgende drift ikke er medregnet i ovenstående skøn. Denne information vil først kunne beregnes når beslutningsforslaget er udarbejdet.

Udvalgets bemærkninger til forslaget

Udvalget finder det positivt, at kommende beslutningsgrundlag og handlingsplan for affald regnes med at tage udgangspunkt i, og hensyn til grønlandske forhold, særligt i mindre bosteder og i yderdistrikter. Fordi erfaringerne har vist, at den nuværende håndtering af affaldet er udfordret af infrastrukturen og klimarelaterede forhold som ofte har konsekvens i, at større mængder affald ophober sig ved bostederne og bliver til et gene for borgerne, såvel som natur og miljø.

Udvalget bemærker, at der er væsentlig forskel på forslaget og ændringsforslagene. Forslagsstiller ønsker, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde et opdateret beslutningsgrundlag og handlingsplan for Uummannaq og Upernavik specifikt. Mens Naalakkersuisut i sit ændringsforslag i stedet vil nedsætte en landsdækkende arbejdsgruppe om affaldshåndtering med et pilotprojekt i Avannaata Kommunaa. Hvad angår Siumuts ændringsforslag, ønsker man, at der ændres i lovgivningen, så der gives mulighed for etablering af forbrændingsanlæg i mindre byer og bygder. På trods af forskellene bemærker udvalget, at samtlige forslag ønsker, at rammerne for affaldshåndtering forbedres og, at man fortsat forpligtiger sig til beskyttelse af miljøet.

Udvalget lægger vægt på, at beslutningen træffes på et oplyst og opdateret grundlag.

Udvalgets indstillinger

- Et flertal i udvalget bestående af Demokraatit og Inuit Ataqatigiit indstiller Naalakkersuisuts ændringsforslag til vedtagelse.
- Siumut fremkommer med følgende mindretalsudtalelse:

”Et mindretal i udvalget bestående af Siumut mener, at den gældende miljølovgivning og tilhørende bekendtgørelser skal ændres, således at de bindende BAT-krav til affaldsforbrændingsanlæg kan tilpasses Grønlands særlige geografiske forhold, klima, havisforhold og infrastrukturelle udfordringer, uden at miljøbeskyttelsen svækkes eller internationale forpligtelser tilsidesættes.

Mindretallet understreger, at ophobningen af affald i mange byer og bygder langs Grønlands kyst er et alvorligt og presserende miljøproblem, som kræver konkrete politiske handlinger.

Siumut mener ikke, at hverken det oprindelige beslutningsforslag eller Naalakkersuisuts ændringsforslag i tilstrækkelig grad vil løse disse problemer. Vi har allerede handlingsplaner, redegørelser og undersøgelser. Det, vi mangler nu, er handling – ikke endnu flere rapporter.

Derfor kan Siumut ikke støtte forslag, der alene indebærer yderligere undersøgelser og handlingsplaner frem mod 2028.

Siumut fastholder, at Naalakkersuisut senest den 1. juli 2027 skal fremsætte et konkret forslag til ændring af miljøloven og de nødvendige tilhørende bekendtgørelser, således at der skabes reelle juridiske muligheder for at miljøgodkende og etablere mindre, moderne og lokalt tilpassede affaldsforbrændingsanlæg i byer og bygder langs hele Grønlands kyst.

Lovændringerne skal sikre, at BAT-kravene kan anvendes under hensyntagen til Grønlands særlige forhold, og at kommunerne får mulighed for at vælge miljømæssigt forsvarlige lokale løsninger frem for langvarig oplagring og omfattende transport af affald.

For Siumut er målet ikke endnu en undersøgelse af problemerne, men lovgivningsmæssige ændringer, der gør det muligt at handle og etablere konkrete løsninger allerede fra 2027.

Miljøbeskyttelse handler ikke alene om krav på papiret, men om reelle forbedringer, der beskytter vores natur, havmiljø og befolkning.”

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Napaartoq Isak Petrussen
Formand

Lars Poulsen
Næstformand

Mimi Karlsen

Kristian Jeremiassen

Ida Vahl